Практичні завдання з курсу «Чисельні методи»

Завдання №1 (10 балів) Програмна реалізація методів простої ітерації, хорд і дотичних.

Створити програму для обчислення заданого рівняння методом простої ітерації, методом хорд і методом дотичних. До кожного методу вибрати рівняння, яке б задовольняло умовам збіжності (всі рівняння повинні бути досить складними і унікальними). На графіку повинен бути проілюстрований процес збіжності до точного розв'язку, окремо виведені значення послідовності наближень.

1. Метод простої ітерації

$x = \varphi(x)$

$x_{n+1} = \varphi(x_n)$

2. Метод хорд

$f(x) = 0$

Якщо *f(b)*f''(x)>0* на *[a, b]*, то $x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f(b) - f(x_n)}(b - x_n)$ $(x_0=a)$

Якщо *f(a)*f''(x)>0* на *[a, b]*, то $x_{n+1} = a - \frac{f(a)}{f(x_n) - f(a)}(x_n - a)$ $(x_0=b)$

3. Метод дотичних (метод Ньютона)

$f(x) = 0$

$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$

Якщо *f(a)*f''(x)>0* на *[a, b]*, то $(x_0=a)$.

Якщо *f(b)*f''(x)>0* на *[a, b]*, то $(x_0=b)$

Завдання 2. (10 балів) Програмна реалізація методу Ньютона та градієнтного методів.

Реалізувати програмне забезпечення для розв'язування системи нелінійних рівнянь методом Ньютона (5 балів) та градієнтним (5 балів) методом з заданою точністю для системи з 2-ох рівнянь. Ітераційний процес проілюструвати на графіку.

Рекомендації: наглядні демонстраційні рівняння, а також початкові наближення при здачі завдання можна підібрати вже реалізувавши метод орієнтуючись по результатах на графіку.

Очевидно, що початкове наближення, точність обчислень повинні задаватись на формі програми, при цьому, задання самих функцій та їх похідних допускається в коді програми. Розв'язувати результуючу СЛАР на кожному кроці доцільно методом Гауса, зважаючи, що на діагоналі можуть виникати 0-лі.

1) Метод Ньютона:

$$x^{(m+1)} = x^{(m)} - f_x^{-1}(x^{(m)})\, f(x^{(m)}), \quad f_x(x^{(m)}) = \begin{bmatrix} \frac{\partial f_1}{\partial x_1}([x_1,\dots,x_n]^{(m)}) & \cdots & \frac{\partial f_1}{\partial x_n}([x_1,\dots,x_n]^{(m)}) \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ \frac{\partial f_n}{\partial x_1}([x_1,\dots,x_n]^{(m)}) & \cdots & \frac{\partial f_n}{\partial x_n}([x_1,\dots,x_n]^{(m)}) \end{bmatrix}$$

Розгорнутий варіант:

$$[x_1,\dots,x_n]^{(m+1)} = [x_1,\dots,x_n]^{(m)} - \begin{bmatrix} \frac{\partial f_1}{\partial x_1}([x_1,\dots,x_n]^{(m)}) & \cdots & \frac{\partial f_1}{\partial x_n}([x_1,\dots,x_n]^{(m)}) \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ \frac{\partial f_n}{\partial x_1}([x_1,\dots,x_n]^{(m)}) & \cdots & \frac{\partial f_n}{\partial x_n}([x_1,\dots,x_n]^{(m)}) \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} f_1([x_1,\dots,x_n]^{(m)}) \\ \vdots \\ f_n([x_1,\dots,x_n]^{(m)}) \end{bmatrix}$$

Після спрощень:

$$\begin{bmatrix} \frac{\partial f_1}{\partial x_1}(x^{(m)}) & \cdots & \frac{\partial f_1}{\partial x_n}(x^{(m)}) \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ \frac{\partial f_n}{\partial x_1}(x^{(m)}) & \cdots & \frac{\partial f_n}{\partial x_n}(x^{(m)}) \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} (x_1^{(m+1)} - x_1^{(m)}) \\ \vdots \\ x_n^{(m+1)} - x_n^{(m)} \end{bmatrix} = -\begin{bmatrix} f_1(x^{(m)}) \\ \vdots \\ f_n(x^{(m)}) \end{bmatrix}$$

2) Градієнтний метод:

Допоміжна функція: $\Phi(x) = \Phi(x_1,\dots,x_n) = \sum_{i=1}^{n} f_i^2(x_1,\dots,x_n)$

Вектор найшвидшого зростання: $grad\left(\Phi(x^{(k)})\right) = \left[\frac{\partial\Phi(x^{(k)})}{\partial x_1},\dots,\frac{\partial\Phi(x^{(k)})}{\partial x_n}\right]$

Метод:

$$x^{(k+1)} = x^{(k)} - \frac{\Phi(x^{(k)})}{\sum_{i=1}^{n}\left(\frac{\partial\Phi(x^{(k)})}{\partial x_i}\right)^2}\left[grad\left(\Phi(x^{(k)})\right)\right], \quad x_j^{(k+1)} = x_j^{(k)} - \frac{\Phi(x^{(k)})}{\sum_{i=1}^{n}\left(\frac{\partial\Phi(x^{(k)})}{\partial x_i}\right)^2}\frac{\partial\Phi(x^{(k)})}{\partial x_j}$$

Умова закінчення іт. проц.: $\Phi(x^{(k)}) - \Phi(x^{(k+1)}) < \varepsilon$

Завдання № 3 (10 балів) Програмна реалізація побудови інтерполяційних многочленів Ньютона для інтерполювання вперед для нерівновіддалених і рівновіддалених вузлів інтерполювання.

Створити застосування для інтерполювання функцій за заданими її значеннями у вузлах. Зобразити на графіку інтерполяцію на заданому відрізку з заданим кроком. Повинна бути можливість задавати вузли інтерполювання і їх кількість, а також відрізок інтерполювання.

Для випадку рівновіддалених вузлів – початкове значення, крок та кількість, для нерівновіддалених – можливість задання кожного значення окремо. Для довільної точки з відрізку інтерполювання забезпечити можливість отримання значення інтерполяційного многочлена.

Інтерполяційний многочлен Ньютона для інтерполювання вперед у разі нерівновіддалених вузлів інтерполювання:

$$L_n(x) = f(x_0) + (x - x_0) f(x_0; x_1) + (x - x_0)(x - x_1) f(x_0; x_1; x_2) + \\ \cdots + (x - x_0)(x - x_1)\cdots(x - x_{n-1}) f(x_0; x_1; \ldots; x_n)$$

Розділені різниці:

$$\left[\begin{array}{l}
1)\quad \dfrac{f(x_1) - f(x_0)}{x_1 - x_0} = f(x_0; x_1), \quad \ldots \quad , \dfrac{f(x_n) - f(x_{n-1})}{x_n - x_{n-1}} = f(x_{n-1}; x_n); \\
2)\quad \dfrac{f(x_1; x_2) - f(x_0; x_1)}{x_2 - x_0} = f(x_0; x_1; x_2), \quad \ldots \quad , \dfrac{f(x_{n-1}; x_n) - f(x_{n-2}; x_{n-1})}{x_n - x_{n-2}} = f(x_{n-2}; x_{n-1}; x_n) \\
\qquad \ldots \\
k)\quad \dfrac{f(x_1; x_2; \ldots; x_k) - f(x_0; x_1; \ldots; x_{k-1})}{x_k - x_0} = f(x_0; x_1; \ldots; x_k), \\
\qquad \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots \quad , \\
\qquad \dfrac{f(x_{n-k}; x_{n-(k-1)}; \ldots; x_n) - f(x_{n-(k+1)}; x_{n-k}; \ldots; x_{n-1})}{x_n - x_{n-(k+1)}} = f(x_{n-(k+1)}; x_{n-k}; \ldots; x_n)
\end{array}\right]$$

Інтерполяційний многочлен Ньютона для інтерполювання вперед у разі рівновіддалених вузлів інтерполювання:

$$L_n(x) = f(x_0) + \frac{(x - x_0)}{1!h} \Delta f(x_0) + \frac{(x - x_0)(x - x_1)}{2!h^2} \Delta^2 f(x_0) + \\ \cdots + \frac{(x - x_0)(x - x_1)\cdots(x - x_{n-1})}{n!h^n} \Delta^n f(x_0)$$

Скінченні різниці:

$$\left[\begin{array}{l}
1)\quad f(x_{i+1}) - f(x_i) = \Delta f(x_i) \\
2)\quad \Delta f(x_{i+1}) - \Delta f(x_i) = \Delta^2 f(x_i) \\
\qquad \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots \\
k)\quad \Delta^{k-1} f(x_{i+1}) - \Delta^{k-1} f(x_i) = \Delta^k f(x_i)
\end{array}\right]$$

Завдання №4 (8-10 балів) Середньоквадратичні наближення функцій, заданих аналітично, алгебраїчними многочленами.

Написати програму для середньоквадратичного наближення функції, котра задається аналітично, наступними алгебраїчними многочленами 1) Лежандра (8 балів) 2) Чебишева 1-го роду (+1 бал) 3) Чебишева 2-го роду (+1 бал). Інтегрування виконувати методом Гауса з заданою точністю.

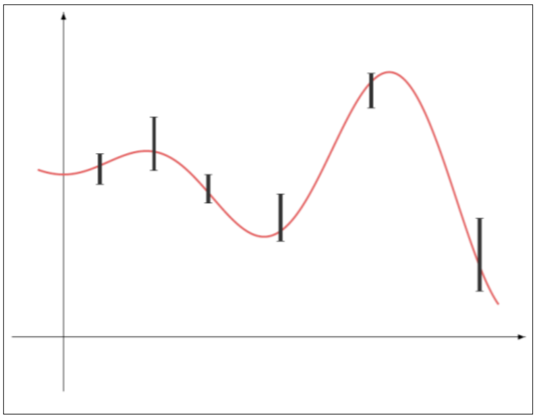

Кількість многочленів n, тип многочленів, відрізок [a; b], точність обчислення інтегралу повинна задаватись на формі.

Функція, її наближення, значення n базисних многочленів на [a; b] повинно зображуватись на графіках (рекомендується з автоформатуванням та вибором, який графік зображувати, бажано перевірити роботу методів на кількох аналітичних функціях, зокрема й на періодичних з різними періодами).

$$P_n(x)=\sum_{i=0}^{n} c_i Q_i(x),\quad c_i=\frac{\int_a^b p(x)f(x)Q_i(l)dx}{\int_a^b p(x)Q_i^2(l)dx},$$

$$\text{де}\quad l=\frac{2x-b-a}{b-a},\ \text{якщо многочлен визначений на } [-1,1].$$

1)*Многочлени Лежандра*

$$[a,b]=[-1,1];\quad p(x)=1;\qquad L_0(x)=1;\quad L_1(x)=x;$$
$$L_i(x)=\tfrac{1}{i}((2i-1)L_{i-1}(x)-(i-1)L_{i-1}(x));$$

2)*Многочлени Чебишева 1-го роду*

$$[a,b]=[-1,1];\quad p(x)=\frac{1}{\sqrt{1-x^2}};\qquad T_0(x)=1;\quad T_1(x)=x;$$
$$T_i(x)=2xT_{i-1}(x)-T_{i-1}(x);$$

3)*Многочлени Чебишева 2-го роду*

$$[a,b]=[-1,1];\quad p(x)=\sqrt{1-x^2};\qquad U_0(x)=1;\quad U_1(x)=2x;$$
$$U_i(x)=2xU_{i-1}(x)-U_{i-1}(x);$$

Інтегрування:

$$I=\int_a^b \sigma(x)dx\approx\sum_{k=0}^{n} C_k\sigma(\tfrac{1}{2}(a+b)+\tfrac{1}{2}(b-a)\overline{x}_k),$$

$$\text{де}\quad C_k-\text{коефіцієнти Гауса},\quad \overline{x}_k-\text{вузли Гауса},$$
$$k=\overline{1,n},\quad n-\text{кількість вузлів Гауса}.$$

$$I\approx I_h=\sum_{i=0}^{m-1}\int_{x_i}^{x_{i+1}}\sigma(x)dx\approx I_{h,n}=\sum_{i=0}^{m-1}\sum_{k=0}^{n} C_k\sigma(\tfrac{1}{2}(x_i+x_{i+1})+\tfrac{1}{2}(x_{i+1}-x_i)\overline{x}_k),$$

$$\text{де}\quad x_i=a+ih;\quad h=\tfrac{1}{m}(b-a).$$

$$\text{Умова закінчення іт.процесу}:\ \left\| I_{h,n}-I_{\frac{h}{2},\frac{n}{2}} \right\|<\varepsilon$$

Завдання №5 Чисельне інтегрування. Квадратурні формули Ньютона-Котеса.

Скласти програму для інтегрування функції $f(x)$ на відрізку $[a,b]$ за формулою прямокутників, трапецій, Сімпсона із заданою точністю ε.

Формула прямокутників:

$$I_h = \int_a^b f(x)dx = \frac{b-a}{n}\sum_{i=1}^{n} f(a + \frac{2i-1}{2}h), \quad n = \frac{b-a}{h}$$

Формула трапецій:

$$I_h = \int_a^b f(x)dx = \frac{b-a}{2n}\left(f(a) + 2\sum_{i=1}^{n-1} f(a+ih) + f(b) \right)$$

Формула Сімпсона:

$$I_h = \int_a^b f(x)dx = \frac{b-a}{6m}\left(f(a) + 4\sum_{i=1}^{m} f(a+(2i-1)h) + 2\sum_{i=2}^{m} f(a+(2i-2)h) + f(b) \right), \quad n = 2m$$

Закінчення ітераційного процесу:

$|I_h - I_{h/2}| < \varepsilon$

Завдання №09 (5)+1 Чисельні методи розв'язування задачі Коші для звичайних диференціальних рівнянь першого порядку.

Скласти програму для розв'язування звичайних диференціальних рівнянь першого порядку методом /Ейлера, Рунге-Кутта – 2б./, /інтерполяційним та екстраполяційним методами Адамса – 2б./ на відрізку $[x_0, x_0 + nh]$.

$$?\ y = y(x), \quad x \in [x_0, x_0 + nh]$$

$$\begin{cases} y' = f(x, y) \\ y(x_0) = y_0 \end{cases}$$

Вибрати рівняння з відомим точний розв'язком. /Скласти таблицю для порівняння точності наближених розв'язків з точним – 2б/ використовуючи таку норму:

$$\|y_* - y_h\|^2 = \int_{x_0}^{x_0+nh} (y_* - y_h)^2 \, dx,$$

$$\text{де} \quad y_* - \text{точний розв'язок}, \; y_h - \text{наближений розв'язок}$$

Для інтегрування і отримання грубої оцінки похибки можна використати, наприклад, ***метод трапецій***. Графіки розв'язків; h, y_0, x_0, n, m (е. м. Адамса), ε (і. м. Адамса) задавати на формі.

Метод Ейлера:

$$y_n = y_{n-1} + hf(x_{n-1}, y_{n-1})$$

Метод Рунге-Кутта:

$$y_n = y_{n-1} + \tfrac{1}{6}(k_1 + 2k_2 + 2k_3 + k_4)$$

$$k_1 = hf(x_{n-1}, y_{n-1})$$

$$k_2 = hf(x_{n-1} + \tfrac{1}{2}h, y_{n-1} + \tfrac{1}{2}k_1)$$

$$k_3 = hf(x_{n-1} + \tfrac{1}{2}h, y_{n-1} + \tfrac{1}{2}k_2)$$

$$k_4 = hf(x_{n-1} + h, y_{n-1} + k_3)$$

Екстраполяційний метод Адамса:

$$y_n = y_{n-1} + h\sum_{s=0}^{m} \alpha_s \Delta^s f(x_{(n-1)-s}, y_{(n-1)-s})$$

$$\alpha_s = \tfrac{1}{s!}\int_0^1 t(t+1)\ldots(t+(s-1))dt, \quad (\alpha_0 = 1),$$

де $\Delta^s f(x, y)$ - скінченні різниці. Значення $y_0, \ldots, y_s$ знайти методом Рунге-Кутта. Інтегрування виконувати з використанням ***квадратурних формул Гауса***, з кількістю вузлів, котра відповідає його алгебраїчній мірі точності.

Інтерполяційний метод Адамса:

$$y_n = y_{n-1} + h\sum_{s=0}^{m} \tilde{\alpha}_s \Delta^s f(x_{n-s}, y_{n-s})$$

$$\tilde{\alpha}_s = \tfrac{1}{s!}\int_0^1 (t-1)t(t+1)\ldots(t+(s-2))dt, \quad (\tilde{\alpha}_0 = 1).$$

Перепишемо:

$$y_n = hf(x_n, y_n) + \underbrace{y_{n-1} + h\sum_{s=1}^{m} \tilde{\alpha}_s \Delta^s f(x_{n-s}, y_{n-s})}_{\delta}$$

Застосуємо ***метод простої ітерації***:

$$y_n^{l+1} = hf(x_n, y_n^l) + \delta,$$

де y_n^0 - початкове наближення, наприклад, $y_n^0 = y_{n-1}$. Зупиняємо ітераційний процес, досягнувши потрібної точності ε.

Завдання №10 (7б)

А.) Чисельні методи розв'язування задачі Коші для систем звичайних диференціальних рівнянь. Метод Рунге-Кутта (1б), екстраполяційний метод Адамса (1б),

Скласти програму для розв'язування задачі:

$$? \; y = y(x), \quad z = z(x), \quad x \in [x_0, x_0 + nh]$$

Постановка задачі: $\begin{cases} y' = f(x,y,z) \\ z' = g(x,y,z) \end{cases}$ $\begin{cases} y(x_0) = y_0 \\ z(x_0) = z_0 \end{cases}$

методом Рунге-Кутта 4-го порядку, та екстраполяційним методом Адамса. Для демонстрації та тестування роботи програми вибрати систему диф. рівнянь з відомим точним розв'язком.

Скласти таблицю для порівняння точності наближених розв'язків з точним (1б) використовуючи таку норму:

$$\left\| \mathbf{u}_* - \mathbf{u}_h \right\|^2 = \int\limits_{x_0}^{x_0+nh} \sum_{i=1}^{2} \left((u_*)_i - (u_h)_i \right)^2 dx,$$

$$\begin{aligned} \text{де} \qquad & \mathbf{u} = \mathbf{u}(x) = (y(x), z(x)) \\ & \mathbf{u}_* - \textit{точний розв'язок}, \\ & \mathbf{u}_h - \textit{наближений розв'язок} \end{aligned}$$

для інтегрування можна використати ***метод трапецій***. Графіки розв'язків; h, y_0, z_0, x_0, n, m (е. м. Адамса) задавати на формі.

Рунге-Кутта (4-го порядку):

$$\begin{cases} y_n = y_{n-1} + \frac{1}{6}(k_1 + 2k_2 + 2k_3 + k_4) \\ z_n = z_{n-1} + \frac{1}{6}(l_1 + 2l_2 + 2l_3 + l_4) \end{cases}$$

$$\begin{cases} k_1 = hf(x_{n-1}, y_{n-1}, z_{n-1}) \\ k_2 = hf(x_{n-1} + \frac{1}{2}h, y_{n-1} + \frac{1}{2}k_1, z_{n-1} + \frac{1}{2}l_1) \\ k_3 = hf(x_{n-1} + \frac{1}{2}h, y_{n-1} + \frac{1}{2}k_2, z_{n-1} + \frac{1}{2}l_2) \\ k_4 = hf(x_{n-1} + h, y_{n-1} + k_3, z_{n-1} + l_3) \end{cases} \qquad \begin{cases} l_1 = hg(x_{n-1}, y_{n-1}, z_{n-1}) \\ l_2 = hg(x_{n-1} + \frac{1}{2}h, y_{n-1} + \frac{1}{2}k_1, z_{n-1} + \frac{1}{2}l_1) \\ l_3 = hg(x_{n-1} + \frac{1}{2}h, y_{n-1} + \frac{1}{2}k_2, z_{n-1} + \frac{1}{2}l_2) \\ l_4 = hg(x_{n-1} + h, y_{n-1} + k_3, z_{n-1} + l_3) \end{cases}$$

Екстраполяційний Адамса:

$$\begin{cases} y_n = y_{n-1} + h\sum\limits_{s=0}^{m} \alpha_s \Delta^s f(x_{(n-1)-s}, y_{(n-1)-s}, z_{(n-1)-s}) \\ z_n = z_{n-1} + h\sum\limits_{s=0}^{m} \alpha_s \Delta^s g(x_{(n-1)-s}, y_{(n-1)-s}, z_{(n-1)-s}) \end{cases}$$

$$\alpha_s = \tfrac{1}{s!}\int\limits_0^1 t(t+1)...(t+(s-1))dt, \quad (\alpha_0 = 1)$$

В.) Чисельні методи розв'язування задачі Коші для звичайних диференціальних рівнянь другого порядку. Метод Рунге-Кутта, екстраполяційні методи Адамса та Адамса-Штермера.

Скласти програму для розв'язування задачі:

$$? \; y = y(x), \quad x \in [x_0, x_0 + nh]$$

Постановка задачі: $y'' = f(x, y, y')$

$$\begin{cases} y(x_0) = y_0 \\ y'(x_0) = y'_0 \end{cases}$$

Методом Рунге-Кутта (1б), екстраполяційними методами Адамса (1б) та Адамса-Штермера (1б). Для демонстрації та тестування роботи програми вибрати диф. рівняння другого порядку з відомим точним розв'язком.

Скласти таблицю (1б) для порівняння точності наближених розв'язків з точним використовуючи таку норму:

$$\|y_* - y_h\|^2 = \int_{x_0}^{x_0+nh} \left(y_* - y_h\right)^2 dx,$$

$$де \quad y_* - точний\ розв'язок,\ y_h - наближений\ розв'язок$$

для інтегрування можна використати ***метод трапецій***. Графіки розв'язків; h, y_0, y_0', x_0, n, m задавати на формі.

Зводимо до системи диф. рівнянь першого порядку наст. заміною:

$$\begin{cases} y' = z \\ z' = f(x, y, z) \end{cases} \qquad \begin{cases} y(x_0) = y_0 \\ z(x_0) = y_0' = z_0 \end{cases}$$

Тоді ми можемо застосувати метод Рунге-Кутта 4-го порядку, щоб знайти $y_0, \ldots, y_m$ та $z_0, \ldots, z_m$ необхідні, щоб почати ітераційні процеси методів Адамса та Адамса-Штермера.

Метод Рунге-Кутта 4-го порядку:

$$\begin{cases} y_n = y_{n-1} + \frac{1}{6}(k_1 + 2k_2 + 2k_3 + k_4) \\ z_n = z_{n-1} + \frac{1}{6}(l_1 + 2l_2 + 2l_3 + l_4) \end{cases}$$

$$\begin{cases} k_1 = hz_{n-1} \\ k_2 = h(z_{n-1} + \frac{1}{2}l_1) \\ k_3 = h(z_{n-1} + \frac{1}{2}l_2) \\ k_4 = h(z_{n-1} + l_3) \end{cases} \qquad \begin{cases} l_1 = hf(x_{n-1}, y_{n-1}, y_{n-1}) \\ l_2 = hf(x_{n-1} + \frac{1}{2}h, y_{n-1} + \frac{1}{2}k_1, z_{n-1} + \frac{1}{2}l_1) \\ l_3 = hf(x_{n-1} + \frac{1}{2}h, y_{n-1} + \frac{1}{2}k_2, z_{n-1} + \frac{1}{2}l_2) \\ l_4 = hf(x_{n-1} + h, y_{n-1} + k_3, z_{n-1} + l_3) \end{cases}$$

Екстраполяційний метод Адамса:

$$\begin{cases} z_n = z_{n-1} + h\sum_{s=0}^{m} \alpha_s \Delta^s f(x_{(n-1)-s}, y_{(n-1)-s}, z_{(n-1)-s}) \\ y_n = y_{n-1} + hz_{n-1} + h^2 \sum_{s=0}^{m} \gamma_s \Delta^s f(x_{(n-1)-s}, y_{(n-1)-s}, z_{(n-1)-s}) \end{cases}$$

$$\begin{cases} \alpha_s = \frac{1}{s!}\int_0^1 t(t+1)\ldots(t+(s-1))dt, \quad (\alpha_0 = 1) \\ \gamma_s = \frac{1}{s!}\int_0^1\int_0^t t(t+1)\ldots(t+(s-1))dtdt, \quad (\gamma_0 = 1) \end{cases}$$

Екстраполяційний метод Адамса-Штермера:

У постановці задачі виключаємо y' з функції $f(x, y, y')$, в результаті до розв'язування отримуємо рівняння $y'' = f(x, y)$.

$$y_n = 2y_{n-1} - y_{n-2} + h^2 \sum_{s=0}^{m} \alpha_s \Delta^s f(x_{(n-1)-s}, y_{(n-1)-s})$$

$$\alpha_s = \frac{1}{s!}\int_{-1}^{1} t(t+1)\ldots(t+(s-1))(1-|t|)dt, \quad (\alpha_0 = 1)$$

Завдання №11 (5б) Метод сіток розв’язування крайових задач для звичайних диференціальних рівнянь.

Скласти програму для розв’язування методом сіток задачі (4б):

Знайти $y = y(x), \quad x \in [a,b]$, що $y'' + py' + qy = f$, де $p = p(x)$, $q = q(x)$, $f = f(x)$ - задані функції, виконуються наступні крайові умови $\alpha_1 y'(a) + \alpha_0 y(a) = A$, $\beta_1 y'(b) + \beta_0 y(b) = B$ і $\alpha_1^2 + \alpha_0^2 \neq 0$, $\beta_1^2 + \beta_0^2 \neq 0$. Протестувати точність розв’язування на прикладі з відомим точним розв’язком, використовуючи норми як і в завданні 10.В.

Для розв’язування СЛАР з трьох діагональною матрицею використати метод різницевої прогонки (1б).

Метод Сіток:

Вибираємо сітку:

$$\begin{aligned} &x_k a + kh, \quad h = \tfrac{1}{n}(b-a), \quad y_k = y(x_k), \\ &p_k = p(x_k), \quad q_k = q(x_k), \quad f_k = f(x_k), \quad k = \overline{0,n} \end{aligned}.$$

Застосовуємо різницеві співвідношення:

$$\begin{aligned} &\frac{y_{k+1} - y_{k-1}}{2h} = y'(x_k) + O(h^2) \\ &\frac{y_{k+1} - 2y_k + y_{k-1}}{h^2} = y''(x_k) + O(h^2) \end{aligned}.$$

Підставляємо різницеві співвідношення в рівняння і домножуємо на h^2:

$$\left[1 + \tfrac{h}{2} p_k\right] y_{k+1} + \left[h^2 q_k - 2\right] y_k + \left[1 - \tfrac{h}{2} p_k\right] y_{k-1} = h^2 f_k + O(h^4).$$

Переписуємо крайові умови:

$$\begin{aligned} &\alpha_1 y_1 + (h\alpha_0 - \alpha_1) y_0 = hA + O(h^2) \\ &(\beta_1 + h\beta_0) y_n - \beta_1 y_{n-1} = hB + O(h^2) \end{aligned}.$$

Матричний вигляд:

$$\underbrace{\begin{pmatrix} \alpha_0 h - \alpha_1 & \alpha_1 & 0 & \cdots & 0 & 0 \\ 1 - \frac{h}{2} p_1 & h^2 q_1 - 2 & 1 + \frac{h}{2} p_1 & \cdots & 0 & 0 \\ 0 & 1 - \frac{h}{2} p_2 & h^2 q_2 - 2 & \cdots & 0 & 0 \\ \cdots & \cdots & \cdots & \ddots & \cdots & \cdots \\ 0 & 0 & 0 & 1 - \frac{h}{2} p_{n-1} & h^2 q_{n-1} - 2 & 1 + \frac{h}{2} p_{n-1} \\ 0 & 0 & 0 & 0 & -\beta_1 & \beta_1 + h\beta_0 \end{pmatrix}}_{\mathbf{D}} \underbrace{\begin{bmatrix} y_0 \\ y_1 \\ y_2 \\ \cdots \\ y_{n-1} \\ y_n \end{bmatrix}}_{\mathbf{y}} = h^2 \underbrace{\begin{bmatrix} \frac{1}{h} A \\ f_1 \\ f_2 \\ \cdots \\ f_{n-1} \\ \frac{1}{h} B \end{bmatrix}}_{\mathbf{F}}$$

$$\mathbf{Dy} = h^2 \mathbf{F}.$$

Завдання №12 (5б) Варіаційні методи розв'язування крайових задач для звичайних диференціальних рівнянь. Метод Рітца.

Скласти програму для розв'язування задачі

$$\begin{cases} \text{Знайти } y = y(x), \text{ що} \\ \dfrac{\partial}{\partial x}(p(x)y') + q(x)y = f(x), \\ \text{на проміжку } [a,b], \\ y(a) = A, \quad y(b) = B. \end{cases}$$

методом Рітца. Відрізок $[a,b]$, A, B, та точність задаються на формі.